DET STORE STÆVNE I CAMROSE, CANADA

Fra 3die til 6te Juli 1926

Af

OLA JOHANN SÆRVOLD

Udgit af

"SKANDINAVEN"

De fleste vælger

Skandinaven

NAAR det er spørsmaal om valg af nyhedsblad tænker man først paa hvilket forhold der er mellem prisen og den nytte det gjør. Hvor meget man maa betale, er mindre vigtig end hvor meget nytte man vil ha af det. Aarskontingenten for aviser er i regelen saa liden, at naar den fordeles paa aarets 12 maaneder, udgjør den ikke mere end den almindelige medlemskontingent i de fleste foreninger.

Et blad med de fleste og fyldigste nyheder og som paa samme tid kan levere disse hurtigst, er det billigste.

SKANDINAVEN er det ældste, største, mest udbredte og høiest ansette norske blad i Amerika. Det udkommer i en storby med de aller bedste telegrafiske forbindelser og har en række dygtige medarbeidere paa de mange forskjellige omraader, som sætter bladet istand til at levere de fleste og fyldigste efterretninger hurtig og paalidelig, og kommer som nyhedsblad i første række. Desuden har SKANDINAVEN et langt større antal staaende afdelinger end noget andet norsk blad og det er tvilsomt om der findes den norske mand eller kvinde, som ikke vil finde noget af personlig interesse i SKANDINAVEN. Det er med andre ord et blad, som ved lang erfaring har lært hvad der trænges for at imødekomme et helt folks krav — et folk, hvis repræsentant det har været i over 60 aar.

DET STORE STÆVNE I CAMROSE, CANADA

Fra 3die til 6te Juli 1926

Af OLA JOHANN SÆRVOLD

Udgivet af "SKANDINAVEN".

Første Brev.

Camrose, Alberta, Canada, 2den juli 1926. — Atter er jeg paa udenlandsreise. Denne gang er det dog ikke østover "blaamyra" til den gamle verdens lande, men over grænsen til Canada, til vort store naboland i nord.

Ola Johann Særvold.

Grunden til denne min udenlandsreise er den, at for en 2—3 maaneder siden fik jeg indbydelse fra komiteen for de store festligheder, som skal holdes her i Camrose nu den 3die, 4de, 5te og 6te juli, til at overvære festen og ta del i programmet med en tale. Jeg modtog indbydelsen; thi jeg er i det sidste blit meget interesseret i Canada af flere grunde. For det første er der allerede ca. 150,000 nordmænd og nordmænds efterkommere heroppe, mest i provinserne Saskatchewan og Alberta, men ogsaa endel i Manitoba, særlig i Winnipeg, nogle i Ontario og Quebec, og en hel del i British Columbia. Dernæst ved jeg, at i de kommende aartider vil der bli en stor emigration fra Norge til Canada, især hvis de dele af Amerikas immigrationslov ikke blir forandret, som skal træde ikraft om et aar, og som vil reducere Norges nuværende kvota af indvandrere til Amerika med to trediedele, fra noget over 6000 pr. aar til lidt over 2000. Men selv om disse paragrafer i vor indvandringslov blir strøget, saa vil udvandringen fra Norge i de nærmeste aar, kanske aartider, bli meget mere end 6000. Og for de aller fleste af de norske udvandrere, som ikke kan komme ind i sambandstaterne, vil Canada staa som det næst bedste land, de kan udvandre til.

Canada vil derfor bli fremtidens hjemland for en stor del af vort folk. Og dette deres fremtidens hjemland vilde jeg gjerne besøge.

I Sambandsstaterne har jeg besøgt de fleste byer og bygder, hvor nordmænd bygger og bor, fra Maine i øst til California i vest og fra Dakota i nord til Texas i syd. I Canada har jeg før været paa mange steder i Ontario, og i Quebec og

i Halifax, Nova Scotia, samt i Victoria og Vancouver, B. C., men i de store prærieprovinser Manitoba, Saskatchewan og Alberta har jeg ikke før været, med undtagelse af, at jeg for 21 aar siden passerte gjennem sydlige dele af Alberta og Saskatchewan med Canadian Pacific Railway paa en reise fra Vancouver til Tvillingbyerne, men jeg saa lidet af disse to provinser da; thi vi reiste gjennem det meste af dem om natten.

Nu skal jeg ikke bare være tilstede ved festlighederne her i Camrose, men ogsaa besøge en del andre norske settlementer i Alberta og Saskatchewan. Thi under Den norsk-lutherske kirke i Amerikas aarsmøde i Minneapolis, hvortil jeg var delegat fra den menighed, jeg tilhører, fik jeg ogsaa indbydelse til at overvære en del større kirkemøder heroppe i juli maaned og der holde foredrag om mine reiser i Ægypten og Palæstina.

Jeg reiste fra Minneapolis lørdag aften den 26de juni med Great Northern jernbanen til Winnipeg. Næste morgen var jeg tidlig oppe, strax vi havde passeret grænsen, for at se paa sydlige Manitoba. Indtrykket var ikke godt. Husene var smaa og ikke velstelte. Og Agrene heller ikke velstelte; men de var store. Til Winnipeg kom vi kl. 8, efter 15 timers reise.

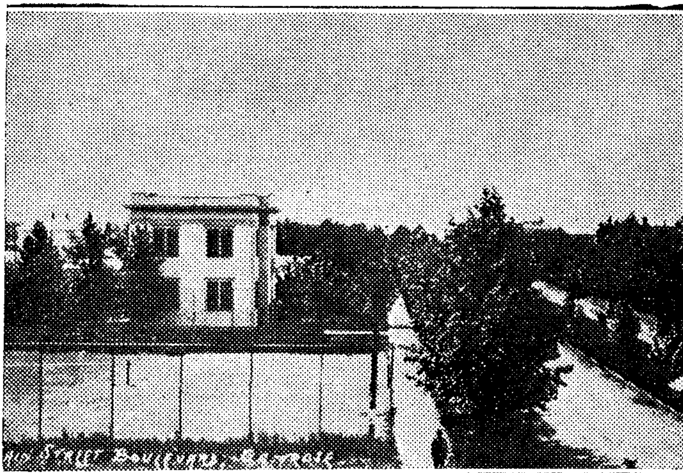
Jeg tilbragte søndag og mandag i Winnipeg, men skal vente med at skrive om forholdene der, til jeg besøger den igjen paa hjemreisen.

Jeg havde billet fra Winnipeg til Camrose med Canadian National Railway, som eies og drives af den canadiske regjering. Afstanden er 780 mil. Fra Minneapolis til Winnipeg er det 470 mil, ialt 1250 mil fra Minneapolis til Camrose eller næsten lige saa langt som fra Minneapolis til New York eller Seattle. Camrose ligger nemlig ca. 900 mil vest og 700 mil nord fra Minneapolis. Men fordi begge baner gaar i nordvestlig retning, er det ca. 250 mil kortere med jernbanerne end om man skulde følge sextionslinjerne.

Toget gik fra Winnipeg kl. 10 om Kvelden, saa jeg fik ikke se noget af Manitobas prærier vestover. Da jeg vaagnet næste morgen var vi et langt stykke inde i Saskatchewan. Landet var da lidt ujevnt og farmene og husene saa ikke velstelte ud. Men i 10—11-tiden kom vi til et vakkert landskab med velstelte farme og pene huse, og ved at se efter i mine nedtegnede forhaandsundersøgelser fandt jeg ud, at vi var kommet ind i et stort norsk settlement, som strækker sig syd og nord og vest fra byen Watrous, Sask. Watrous er en by paa

1450 indbyggere, har tre store elevatorer og en noksaa stor kirke.

Middagstider kom vi til byen Saskatoon, omtrent midt indi provinsen Saskatchewan fra øst til vest. Byen har en meget vakker beliggenhed paa begge sider af den store Saskatchewan-flod, som kommer lige fra de canadiske klippebjerge og rinder over Alberta, videre øst- og nordigjennem provinsen Saskatchewan, dernæst over halve Manitoba og ind i Winnipegsjøens nordre ende. Fra Winnipegsjøen rinder Nelson-floden til Hudsonbugten. Ved Saskatoon er Saskatchewan-floden næsten saa stor som Missisippien ved La Crosse, Wis.

Courthuset og lidt af søndre Main St. i Camrose.

Saskatoon saa saa vakker ud, at jeg syntes jeg maatte stanse der til næste morgen. Og det angrer jeg ikke paa; thi den var værd besøget.

Næste morgen reiste jeg videre vestover. En strækning vestover var landet fint og jorden god. Men saa kom vi ind i endel daarligere landskab. Men det meste af landet tvers over Saskatchewan var fladt og pent, og jo længere vest og nordover vi kom, des frodigere blev vegetationen. Jeg havde ventet det modsatte. Ved 11½-tiden passerte vi grænsen og kom ind i Alberta.

I Wainwright, Alberta, har den canadiske regjering en stor buffalopark paa 102,000 acres, som blev anlagt i 1909 for at ikke buffaloerne skulde helt forsvinde. Man havde da 720 buffaloer; men nu har disse formeret sig til 7000. Man holder dog nu paa at flytte dem til en anden park flere hundrede mil længere nord. I parken ved Wainwright er ogsaa 500 hjorte, 250 elgsdyr, 4 anteloper, og endel andre dyr. — Jeg stanset i Wainwright i 4 timer til næste tog.

Ved 8-tiden — solen gaar ikke ned heroppe nu før efter kl. 9, og der er lyst til henved kl. 11 — ved 8-tiden altsaa passerte vi byen Viking. Om jeg ikke havde vidst, at navnet Viking er norsk, kunde jeg ha seet det paa husene og stellet i byen og paa den gode jord, de fine og veldyrkede farme med de store og pent malte huse og vindmøllerne. Det var som at se de fine farme nede i søndre Minnesota. Vi var kommet ind i østre del af det store norske settlement, hvis centrum er Camrose.

Her er saa fint og godt land som en kan finde nogensteds i Amerika, tror jeg. Her er en frodighed og en plantevæxt, som er overraskende. Her er pen skog og her er bølgende agre og frodige enge. Og her vexler med sommersol og regn. Her har været saa varmt herude disse dage i Canada, at det har været som julidage nede i Iowa. Jeg har siden jeg kom herud maattet ta af mig vesten. Men nætterne er kjølige, saa her er godt at sove.

Af dette vil det forstaaes, at turen vest- og nordigjennem Canada har været en behagelig overraskelse. Istedetfor at finde det goldere og koldere — og fattigsligt og trist — jo længere vest og nord jeg kom, som jeg havde ventet, er det blit modsat.

Jeg kom hertil Camrose igaar, torsdag, middag; thi hovedlinjen af Canadian National Railway gaar 40 mil nordenfor her. Jeg maatte da bytte tog i Tofield onsdag aften og stanse der natten over. Og kom da her med linjen af samme bane mellem Edmonton og Calgary. Herfra udgaar ogsaa et par andre linjer af samme bane. Og Canadian Pacific jernbanens hovedlinje mellem Winnipeg og Edmonton, som er Albertas hovedstad, gaar gjennem Camrose.

Camrose er en vakker liden by paa 2200 indbyggere, hvoraf over trediedelen er af norsk byrd eller æt. Her er gjort extraordinære forberedelser for at modta og skaffe logi til de masser af tilreisende, man venter til festlighederne. Man har

saaledes af den canadiske regjering leiet 800 militærtelte med tilhørende madrasser og tæpper. Disse har en værdi af $92,-000.00, og for denne sum har festkomiteen og byens raad stillet garanti. Men leie af teltene slipper man at betale, kun fragt og vask af tæpper. Og det vil beløbe sig til ca. $3000.00. De fleste af teltene er sendt hid fra Calgary; kun 100 fra Vancouver.

500 telte er nu opsat paa hvad vi i staterne vilde kalde county-fairgrunden. Saa det er som en krigsleir derude. De andre telte vil ikke bli opført før man ser at de trænges. Om tilstelningerne ellers paa fairgrunden, hvor festlighederne skal finde sted, og om dekorationerne i byen i anledning festen, skal jeg skrive i næste brev.

Igaar, den 1ste juli, var Canadas nationale festdag. Thi den 1ste juli for 59 aar siden, stiftedes "The Dominion of Canada. Alle butiker var lukket i Camrose; her var smykket allesteds med flag, og om eftermiddagen var her børneprocession — ikke tilfods, men i automobiler — til fairgrunden, hvor der blev holdt en tale for dagen til børnene, hvorpaa de sang Canadas nationalsang. Efterpaa var der forskjellige lege.

O. H. Walby,
General-sekr. for Nordmands-Forbundet i Canada.

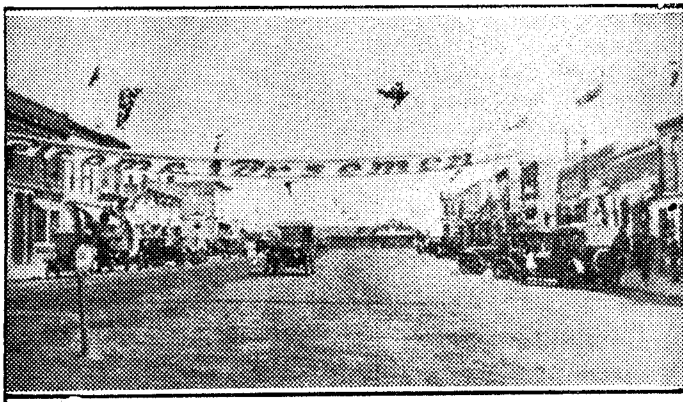
Andet Brev.

De festligheder, som begyndte her i Camrose i formiddag og som skal fortsætte i fire dage, blir uden sammenligning den største sammenkomst og fest af nordmænd i Canada, som indtil denne tid har været holdt.

Hensigten med stævnet er først og fremst at fastnagle

en norsk samling heroppe. Mange canadiere af norsk byrd og æt overvar hundredeaarsfesten i Tvillingbyerne ifjor, og de la der mærke til den anerkjendelse, vi fik fra alle hold, og til den sociale stilling og politiske magt, vi har opnaaet i land, stat og kommune.

Begeistret over hvad de der saa og hørte kom de isommer og samtale om at danne et norsk natiolalforbund for hele canada. Paa et stort stævne i Outlook, Saskatchewan, i juli maaned ifjor blev der da foretat en foreløbig organisation og midlertidigt styre valgt, med generalkonsul Aubert af Mon-

Hovedgaden i Camrose.

treal som formand, og pastor Walby af Winnipeg som sekretær. Samtidig blev det besluttet at holde en stor fest i Camrose i juli maaned 1926 og der foreta den endelige organisation med vedtagelse af konstitution og valg af embedsmænd.

Festen her er paa en maade en gjentagelse af hundredeaarsfesten i Tvillingbyerne ifjor, selvfølgelig i meget mindre stil. Men arrangementet er idetheletat det samme. Her som der holdes festlighederne paa "fairgrunden," med en høi talerstol i to etager, og tag over, langt fremfor "the grand stand." Imellem "grand stand" og talerstolen er en platform for musikkorps og orkester, og tilvenstre for talerstolen er sæder i brat stigning for sangkor. Da "grand stand" kun har siddepladse til noget over 1,000, er der fremfor det til begge sider

af og fremfor platformen lagt plankesæder, saa der er nu ialt siddepladse for ca. 5,000. For at alle skal kunne høre talerne er der opsat lydforstærkere — "loud speakers" — ved platformens fire hjørner.

Bagenfor "the grand stand" er der en del permanente bygninger og en hel del boder, satte op for denne anledning. I de største er der spisesale, i de mindre kan man faa kjøbe tobak og cigarer, konfekt, iskrem, alkoholfrie drikke, o. s. v. I en bod har det Britiske og Udenlandske Bibelselskab en udstilling af bibelen paa mange forskjellige sprog. I et stort telt har provinsen Alberta en interessant udstilling af jordbrugsprodukter; en overraskelse var det for mig der at se noksaa store veludviklede maisaks.

I den største bygning paa fairgrunden er paa første etage festkomiteens kontor, samt en noksaa stor udstilling af malerier af kunstmaler Lars Haukanes, nu i flere aar bosat i Winnipeg. Mange af disse malerier er meget store og er landskabsmalerier, for det meste fra de canadiske klippebjerge, men en del ogsaa fra canadaprærierne. Der er ogsaa udstillet en del interessante akvareller af Chicago-nordmanden Emil Biørn, og en samling tegninger af Mons Breivik, nu midlertidig bosat i New York. I 2den etage i samme bygnnig er der en forholdsvis righoldig udstilling af norsk kunst- og husflidsgjenstande. Der er et fuldstændig brudeudstyr med krone og alt andet tilbehør; der er andre nationaldragter; der er kister og skrin og tiner; der er vævede tæpper af alle slags; der er lintøi med farvet søm og hardangersøm; der er kniver og gafler og skeer og staup og søljer og anden stas og pynt af sølv og af guld; der er hardangerfeler med det vakreste indlæg af perlemor, man nogengang har seet; der er meget, meget andet, som det her ikke er plads at opregne; der er endog to kubbestoler, som en norsk nykommerjente, som nu er tjenestepige hos en norsk familie her i byen, har havt med sig fra Norge — stolene er tilsalgs, hører jeg, men salg til den forlangte pris, $100.00 pr. stol, er vel tvilsom, selv om stolene baade er pene, for at være kubbestole, og nymalte i vakker norsk rosemaling. — Paa opfordring har jeg ogsaa med mig op til denne udstilling to meget interessante gjenstande fra Norge, som ogsaa var udstillet ved hundredeaarsfesten ifjor. Men dem skal jeg skrive om i en senere korrespondance. Der er ogsaa en del gamle norske mynter, blandt andre en stor blank norsk speciedaler. En del gamle bibler og andre gamle bøger er

der ogsaa, de fleste desværre trykte i kjøbenhavn. Og midt i salen staar der en stor model af et norskt vikingeskib.

I en anden lignende bygning er paa 1ste etage kvindernes hvilerum, og paa 2den etage er indredet et midlertidigt hospital med operationsbord, om det skulde trænges, og flere senge

I forrige brev skrev jeg om de mange hundrede telte, som staar nedover resten af udstillingsgrunden, for at alle, som kommer her, kan faa ialfald teltely, om ikke husly. Om alle disse telte blir tat ibrug er det endnu for tidlig at udtale sig. Endnu har de fleste faaet rum i husene. Thi næsten alle hjem i byen og paa farmene rundt omkring har stillet et eller flere værelser til indkvarteringskomiteens disposition. Der er heller ikke endnu kommet saa mange, som ventet. Thi i næsten hele gaar — fredag — regnet det over store dele af Alberta og Saskatchewan, saa mange af dem, som vilde kjøre hertil i automobil, enten ikke startet hjemmefra, eller om de var startet, enten kjørte sig fast eller opgav at kjøre i de sølede veie. En del af disse satte sine automobiler igjen, der de var kommet, og reiste resten af veien med jernbanen. Men idag har det været udmærket veir og mange fuldlastede automobiler er kommet i løbet af dagen. Mange er kommet med jernbanerne fra alle kanter, om ikke netop saa mange, som det blev fortalt mig i Tofield, 40 mil nord herfra, hvor jeg byttet tog og standset over natten onsdag. Der fortalte man nemlig, at der var bestilt 5,000 køipladse paa sovevognene fra forskjellige steder af Canada til Camrose.

A. M. Wick,
Formand i Bygdelagskomiteen.

Fairgrunden og byen er festsmykket med canadiske og norske flag, med det britiske riges "Union Jack" og med en del stjernebannere, samt med det canadiske og det norske vaabenmærke.

Langs byens forretningsgade er der saaledes fæstet paa alle lygtepæle det norske vaaben paa den ene side af pælen og det canadiske paa den anden. Fra taug strækt fra hustag til hustag over gaden, hænger flag. Fra flagstænger vaier de, og butiksvinduer er smykket med dem.

Tversover hovedgaden midt i forretningsstrøget er der hængt et banner med indskrift malet i alenhøie bogstaver: "Welcome Norsemen." "Norsemen" og ikke "Norwegians" er brugt af komiteen her ligesom ved hundredeaarsfesten i Tvillingbyerne. Og jeg ser, at byens lokale avis, "The Camrose Canadian," gjør det samme. Øverst paa første side staar der tversover hele siden med store bogstaver: "Norsemen! Camrose Bids You Welcome." Og som overskrift over en ledende artikel staar der: "Norse Pioneers Have Prospered on Their Alberta Homesteads."

Af langveisfarende kan nævnes hr. Arne Kildal, generalsekretær for Nordmands-Forbundet, som er kommet i ærinde fra Oslo, Norge, og journalist Johannes Borge fra Bergen, Norge, repræsentant for det norske presseforbund. En anden avismand fra Norge skal ogsaa være kommen, som jeg ikke har truffet endnu, en journalist Larssen fra Dram. Tidende.

Repræsentanter fra den norske konge og regjering, fra den canadiske regjering, og fra de vestlige provinsers regjeringer vil være tilstede, saa det tegner til, at det blir en fra allerhøieste hold anerkjendt fest, og kan ogsaa i saa henseende sammenlignes med vor hundredeaarsfest.

Ligesom hundredeaarsfesten begyndte lørdag formiddag og varte til og med tirsdag aften, saaledes ogsaa denne, og ligesom første dag der var viet bygdelagene, har ogsaa her idag været bygdelagenes dag. Festlighederne begyndte i formiddag paa fairgrunden med en velkomsttale af hr. A. M. Wick, formand for bygdelagskomiteen, som udtalte haabet om, at man heroppe vilde fortsætte bygdelagsbevægelsen nede fra staterne.

Efter en sang af en kvartet fra byen Loreborn, Sask., frembragte den norske generalkulsul i Canada, hr. L. C. M. Aubert fra Montreal, en hilsen fra den norske konge og regjering. Den norske regjering, sa han, havde bedt ham at repræsentere den ved dette møde. Og han havde en speciel hilsen fra den norske konge, som havde udtalt ønske derom.

Som midlertidig formand for Nordmands-Forbundet i Canada vilde han sige, at det bør knytte et intimt samarbeide med bygdelagene i Canada; thi bygdelagene er ægte norske.

Efter musik af et orkester af norsk ungdom fra en bygd nordenfor Camrose frembares en hilsen fra bygdelagene i staterne af prof. Holvik af Moorhead, Minn., sekretær i bygdelagenes sammenslutning. Prof. Holvik var, som man vil

huske, sekretær for komiteen for hundredeaarsfesten og er kommet herop for at fremvise filmen fra festlighederne ifjor. Han sa, at mange havde frygtet for, at efter den store kraftprøve, som bygdelagene havde udfoldet ved at faa istand hundredeaarsfesten i Tvillingbyerne ifjor, vilde der indtræde en reaktion, en slappelse af interessen. Men ved de bygdelagsmøder, som hidtil iaar havde været holdt i staterne, var interessen og deltagelsen større end nogensinde.

Dernæst blev det tillyst, hvor de forskjellige bygdelag i Canada skulde møde om eftermiddagen kl. 2. Nordlandslaget, som det største deroppe, skulde møde i "grand stand," Trønderlaget i den norske kirke, Hallinglaget i Townhallen, Stavangeren i Elks Hall, Telelaget i U. F. A. — som vistnok betyr Union of Farmers Association eller noget lignende — Hall, osv., ialt ca. 12 bygdelag. Fra bygderne mellem Stavangerlagets og Nordfjordlagets hjemstavne er her kun et lag, som kaldes Vestmannalaget — det blev ogsaa kaldt Bergenslaget, en benævnelse, som de, som ikke stammet fra selve Bergen, protesterte mod —. Det mødte, ligesom Gudbrandsdalslaget og Oslo- og Oplandslaget, i klasseværelser i det norske lutherske college.

Jeg mødte selvfølgelig med Vestmannalaget; thi endskjønt det ellers er lidt vanskelig for mig at vide, hvor jeg skal være med, naar det gjælder Søndhordlandslaget, eller Hardangerlaget, eller Nordhordlandslaget, eller Sognelaget nede i staterne, som alle kan gjøre fordring paa mig, saa er det greit her i et lag, som omfatter samtlige disse bygder.

Der var ikke noget program opsat for Vestmannalagets møde, saavidt vi fik vide; thi formanden var ikke tilstede ved festen og derfor ikke ved mødet. Jeg maatte da fortælle nogle skrøner fra vestlandsbygderne, og fordi laget ikke repræsenterte nogen enkelt bygd, kunde jeg ikke bruge nogen bygdedialekt, men brugte den fælles samler — landsmaal. Jeg fortalte, at strilen, som altsaa tilhører Vestmannalaget i Canada, ikke er at foragte, og med en sandfærdig historie beviste jeg, at han kan være snarraadig, eller kanske rettere ikke "raa-a-laus" i en snever vending. Og med en anden sandfærdig historie vidste jeg, at selv sogningen, som tror han er slig en kar, — jeg er selv halv sogning og er kry af det — kan gjøre feilgreb: En sognejækt kom for mange aar siden med god bør seilende indpaa vaagen i Bergen. Den var lastet med ved og skulde derfor ankre udenfor ydre del af Tyske-

bryggen, hvor veden skulde losses. Til anker brugte man i de dage paa sognejækterne en stor jerngryde, som til saadant brug kaldtes "meis," og til hadden paa den bandt man tauget, som brugtes istedet kjetting. Da nævnte sognejækt var kommet indpaa ankerpladsen, skjøv skipperen roret i læ og raabte samtidig til manden forud: "La meisi dratla!" Men da han lidt senere la mærke til, at jækten ikke sagtnet farten, raabte han igjen: "La meisi dratla, din tosk!" "Meisi er alt dratla," svarte manden forud, og med det samme husket han, at han havde glemt at binde tauget til hadden paa gryden, før han hev den overbord.

Selvfølgelig blev en sogning valgt til formand for Vestmannalaget i Canada idag, nemlig den kjække norske tandlæge iCamrose, dr. H. B. Ness fra Lyster i indre Sogn; til sekretær valgtes bergenseren Nils Saehle, nu boghandler her i Camrose, og til trediemand i styret atter en sogning, hr. O. A. Tønjum fra Lærdal, nu bosat i Hallonquist, Sask.

Kapt. Knute Haddeland,
Canadian Government Agent i U. S.
Medlem af Arbeids-komiteen.

Hvem som blev valgt til styre i de forskjellige andre bygdelag, har jeg endnu ikke faaet rede paa, men skal berette om det senere.

Ikveld spiller en norsk dramatisk forening fra Outlook og Loreborne, Sask., den deilige gamle norske komedie "Til Sæters". Til theatersal har de faaet laane forsamlingssalen i provinsen Albertas "Normal School", som staar nær fairgrunden. Jeg har flere gange seet denne komedie opført, første gang af medstudenter ved Luth. College og senere paa Nationalteatret i Osla og den Nationale

Scene i Bergen. Uden at gjøre sammenligninger vil jeg bare sige, at de optrædende gjorde sine sager godt, og fik fortjent bifald. Ikke paa langt nær alle, som vilde overvære spillet, slap ind, endskjønt salen er meget stor, saa spillet vil bli gjentat mandag aften.

Styret for disse store festligheder her i Camrose bestaar af følgende: Ærespræsident, Generalkonsul L. C. M. Aubert, Montreal. Præsident, dr. F. A. Nordbye, Camrose. Vicepræsident, pastor J. J. Akre, formand for Canada distrikt af Den norsk lutherske kirke i Amerika. Prof. Bergsagel, bestyrer for det norsk lutherske college i Outlook, Sask.; J. Villardson, indtil nylig norsk konsul i Winnipeg, og konsul C. J. Bjorke, Vancouver, B. C. Generalsekretær, pastor O. H. Walby.

Foruden disse er der 12 komiteer, somme med noksaa stort medlemsantal. Af komiteerne skal jeg her nævne kun programkomiteen, hvis formand er den nyvalgte præsident i Vestmannalaget, dr. H. B. Ness.

Programkomiteen har udgit et vakkert festprogram, som sælges for 25 cents. Paa omslaget er der et pent billede i to farver af et vikingeskib. Paa anden side er der et billede af hans majestæt kong George V, og ved siden af det, øverst, Canadas nationalsang:

"O Canada! Our home, our native land
True patriot love in all thy sons command.
With glowing hearts we see thee rise, the true north strong and free;
And stand on guard, O Canada, we stand on guard for thee.

Chorus:—
O Canada! O Canada!
O Canada! We stand on guard for thee.
O Canada! We stand on guard for thee.

O Canada! Beneath thy shining skies—
May stalwart sons and gentle maidens rise;
To keep thee steadfast through the years from East to Western sea,
Our Fatherland, our Motherland! Our true North, strong and free!

Og nedenunder paa samme side er trykt kongesangen: "God save our gracious king."

Paa næste side er et billede af kong Haakon VII af Norge, og ved siden af det er trykt tre vers af Norges nationalsang.

Paa programheftets 4de side er der velkomsthilsninger af festens formand dr. Nordby, og af byens borgermester, mr. J. Douglas. Begge er desværre paa engelsk, den sidste nødvendigvis, da borgermesteren ikke er norsk. Jeg skal dog gjengi dem i norsk oversættelse. Dr. Nordbye skriver:

"Paa vegne af den Norsk-Canadiske Club i Camrose og Nordmandsforbundet i Canada ønsker jeg at byde alle besøgende til denne sammenkomst, det første møde i Canada fra alle dele af Dominionen, et hjerteligt velkommen.

At denne fest er blit anerkjendt af Dominionen, af provinserne Manitoba, Saskatchewan, Alberta og British Columbia har git den national og international betydning.

Vore norske brødre fra De forenede stater forener sig ogsaa med os i ikke ringe maal for at gjøre denne sammenkomst saa vellykket, som vi ønsker den maa bli.

Mor Norge har iagttat med skarp interesse dette store mødes komme, og idet hun fuldt forstaar dets betydning sender hun officiel repræsentation og styrker derved sambaandet med sine udvandrede og deres efterkommere.

Lad os da haabe, at dette møde af saa mange folk vil gjøre at de blir mere bevist om sin fædrearv end nogensinde før; at de vil finde nye og møde gamle venner; at det vil resultere i, at vi blir bedre nordmænd, og derfor bedre canadiere."

Borgermesterens velkomsthilsning:

"Til vore norske besøgende.

Byraad og borgere i Camrose indbyder nordmænd i Canada og De Forenede Stater til at delta i den fest, som skal holdes her under Nordmandsforbundet i Canadas auspicier fra 3die til 6te juli 1926. Store anstrængelser gjøres for at eders ophold her kan bli baade fordelagtigt og behageligt for eder. Borgerne byr eder velkomne og vi haaber, at eders besøg i Camrose vil bli en begivenhed I længe vil beholde i erindringen som en af eders mest behagelige oplevelser. At hjælpe eder til at opnaa dette vil denne bys befolkning sætte sin ære i."

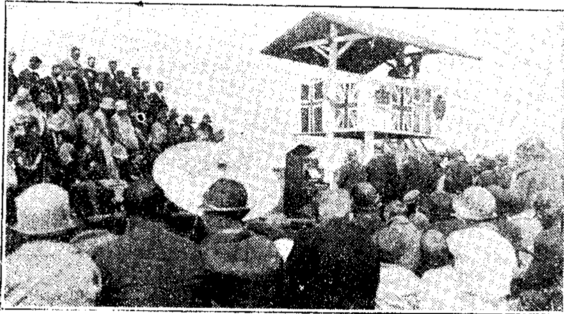
I programheftet er der ogsaa et meget interessant og velskrevet opraab af hr. generalkonsul Aubert. Det hører dog bedst ind i referat fra programmet kommende tirsdag, og jeg skal derfor vente med at gjengi det til da.

Ola Johann Særvold

Tredje Brev.

Camrose, Alberta, Canada, den 4de juli 1926. — Idag, søndag, har det selvfølgelig været kirkens dag ved festlighederne her. Ligesaa selvfølgelig har det været, at festgudstjenesten i formiddag holdtes paa norsk, og at de ledende deltagere i den har været de høieste embedsmænd i Den Norsk Lutherske kirke i Amerika, fra begge sider af grænsen, fra Sambandstaterne og fra Canada.

Selvfølgelig var det, at festgudstjenesten blev ledet af pastor J. T. Akre, formand for Canada Distrikt af Den Norsk Lutherske kirke i Amerika. Selvfølgelig var det ogsaa, at indgangsbønnen blev læst af pastor O. K. Blomlie, han som nu

Talerstolen

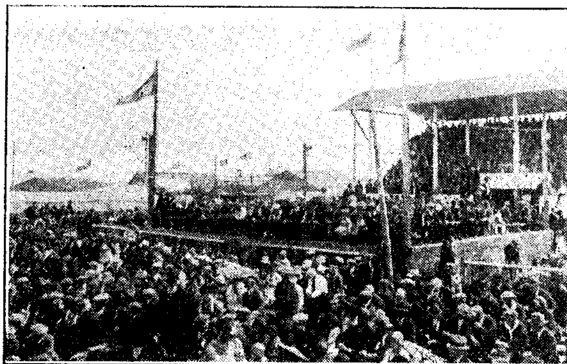
er prest for den ældste menighed i det ældste norske settlement heroppe, Bardo menighed i Bardo-settlementet, ca. 20 mil nord herfra. Selvfølgelig — og dog er det kanske ikke sikkert, at hvilkensomhelst programkomite havde havt den fine historiske sans, at den havde kommet paa eller havde syntes at det var høvelig, at presten fra den menighed, som havde begyndt kirkens arbeide heroppe for omtrent en menneskealder siden, ogsaa burde indlede festgudstjenesten ved disse store festligheder og bede vor kirkes vanlige indgangsbøn. Jeg nævner dette og roser komiteen for dette, og for saa meget andet ved programmet, baade i sin helhed og hvad festgudstjenesten angaar, delvis fordi jeg er nødt til ikke at rose den for en ting ved programmet for festgudstjenesten — det nemlig, at den havde tat høimessesalmen fra forsamlingen, fra menig-

heden, og git den til koret. Ingensomhelst programkomite eller anden komite har ret til at ta høimessesalmen fra menigheden og la koret synge den alene, og allermindst ved en festgudstjeneste som denne, og naar høimessesalmen er Den Lutherske Kirkes hovedsalme "Vor Gud han er saa fast en Borg". Nei, jeg tar dette "allerminst naar" tilbage — ingen komite har ret at ta høimessesalmen fra menigheden og gi den til koret alene ved nogensomhelst høimessegudstjeneste, og det enten ovennævnte eller nogen anden salme er valgt.

Lad os komme bort fra al den vingling og al den ændring af vort vakre og høitidelige ritual, det vakreste og høitideligste og smagfuldeste af alle kirkelige ritualer, ikke bare i de lutherske kirker baade i Amerika og i Europa, men i hvilkensomhelst af alle kristne kirkesamfund i Amerika, i Europa, i Asien, i Afrika.

Jeg studset længe paa, om jeg skulde skrive om dette, fordi programmet for festgudstjenesten ellers var saa pietetsfuldt udarbeidet og gjennemført.

Som nævnt, festgudstjenesten lededes af formanden for Canada Distrikt af Den Norsk Lutherske kirke i Amerika. Efter et præludium var spillet, ledet altsaa pastor O. K. Blomlie i vor kirkes indgangsbøn, hvorpaa alle sang indgangssalmen "Søde Jesu vi er her, Paa dig og dit ord at høre", osv., alle tre vers, ledet af orgel og kor.

Grand Stand.

Pastor Olaf Ellingson, viceformand for Canada Distrikt af Den Norsk Lutherske Kirke i Amerika, forrettet altertjenesten. Først fremsagde han syndsbekjendelsen, saa messet han stærkt og vakkert kollekten, og læste derefter epistelen.

Dr. F. A. Nordbye,
Form. i Nordmands-Forbundet

Et stort kor, sammensat af menighedskor fra forskjellige dele af Canada Distrikt, sang derpaa vakkert salmen "Kirken den er et gammelt Hus", hvorefter troesbekjendelsen blev fremsagt af den store forsamling, ledet af pastor Ellingson.

Saa sang koret "Vor Gud han er saa fast en Borg".

Festprækenen holdtes af Dr. J. A. Aasgaard, fællesformand for Den Norsk Lutherske Kirke i Amerika. Formand Aasgaard var festklædt. Udenpaa den sorte præstekjole bar han den vakre hvide messekjortel som i Norge bruges paa prækestolen ved høitidelige anledninger. For dette vil jeg herved bringe formand Aasgaard min og manges ærbødige tak. Han gjorde derved ikke bare denne festgudstjeneste saa meget mere høitidelig, men han hædret derved ogsaa moderkirken og fædrene, som bragte dens goder med sig over havet til vore nye hjemlande, og det store kirkesamfund, som har valgt ham til det høie og ansvarsfulde embede, han indehar. Formanden havde valgt noget baade fra det Gamle og fra det Nye Testamente til tekst for sin festprædiken — fra det Gamle Testamente en del vers fra det 26de kapitel af 5te Mosebog, der det tales om det land — Kanaans land — som Herren havde forgjættet Israels børn, og fra det Nye Testamente disse ord: "Siger altid Gud og Faderen tak for alle ting i vor Herres Jesu Kristi navn!"

Jeg skal ikke her fremdra noget af prækenen. Alle som kjender formand Aasgaard eller har hørt ham tale, vil vide, at han holdt en mægtig og gribende præken, værdig baade anledningen og embedet. Han sluttet med den store kirkebøn, og udelod der ikke bønnen for vore fædres land med konge og folk. Derefter Fadervor og velsignelsen.

Koret sang "The Church in the Wildwood", hvorefter optoges offer.

Før altertjenesten efter præken oplæstes en hilsen fra Den Lutherske Frikirke.

Som slutningssalme sang forsamlingen "Herre signe du og raade og bevare nu os vel". Denne og den førnævnte indgangssalme var trykt i programmet.

Tilsidst læstes udgangsbønnen af pastor T. J. Oppedahl, prest for de nærmeste menigheder rundt Camrose.

Tilstede ved festgudstjenesten antar jeg der var en forsamling paa ca. 5,000 mennesker. Men der var en hel del flere paa fairgrunden rundt om i de forskjellige bygninger og boder og mellem disse udover grunden.

Efter gudstjenesten blev det oplyst, at straks efter middag vilde alle tilreisende, som ønsket det, faa en fri automobiltur udover bygderne rundt Camrose, idet byens automobileiere havde stillet disse til disposition. Turen skulde begynde kl. 1, eller saasnart derefter som mulig, for at man kunde være tilbage til eftermiddagsprogrammet skulde begynde. Turen var arrangeret af Camrose "Board of Trade".

I. S. Akre,
Formand for Canada distrikt af D. N. L. K.

Hvor mange deltog i denne automobiludflugt ved jeg ikke. Thi man kjørte ikke i flok og følge. Det vilde været ubehageligt paa grund af støvet. Prof. Holvik, lærer i norsk ved Concordia College, Moorhead, Minn., hr. John Hjellum, chef for "Skandinaven"s subskriptionsafdeling, og jeg fik plads i samme automobil. Automobilens eier, som ogsaa kjørte den, var en mr. Duggan, som nu bor i Camrose, men har en stor og velbygget farm et par mil vest fra byen. Vi kjørte først til den og saa sydover og over et noksaa bredt elvedalføre, hvorigjennem rinder Battle River, som senere forbinder sig med Saskatchewan River, og tilslut som Nelson River rinder ud i Hudsonbugten. Paa den anden side af dalføret

kjørte vi sydover et fladt, rigt og frugtbart landskab med pene farme, til byen New Norway, 15 mil syd-sydvest fra Camrose. Det er det ældste settlement heroppe, næstefter Bardosettlementet. De blev dog begge begyndt samme aar, nemlig i 1893, men i Bardo lidt tidligere end i New Norway, og medens det var en stor flok paa omtrent et dusin mænd, delvis med familie, som tog land i Bardosettlementet, var det bare nogle faa, som det aar tog land i New Norwaysettlementet.

Paa tilbageturen kjørte vi en anden vei end nedover, og overalt var det den samme rige jord og frodige plantevext, bølgende agre mellem vakre skogholdt, og velbyggede og velstelte farmhjem.

Eftermiddagsprogrammet var paa engelsk og var begyndt, da vi kom tilbage. Det ledes af prof. A. H. Solheim, bestyrer for det norsk lutherske college, eller rettere academy, i Camrose. Paa programmet var sat megen sang og musik — af Camrose "band", af et kor fra Bardo og Ryley, og af solister. Først paa programmet, efter et musikstykke af "banden", var ogsaa sat "Ja, vi elsker dette landet", sunget af forsamlingen, og sidst paa programmet Canadas nationalsang "O Canada!"

Prof. A. H. Solheim,
Pres. Camrose College.
Vicepræsident for Alberta.

Indimellem musik- og sangnumrene var der taler og foredrag. Først var der velkomsttaler af Dr. F. A. Nordbye, festkomiteens formand, og af John Douglas, byens borgermester.

Da jeg kom tilbage indenfor talernes hørevidde, var sagfører James C. Berg fra Winnepeg netop begyndt med sit foredrag om norsk literatur, et meget godt foredrag.

Den næste taler var pastor J. J. Akre, formand for Canada Distrikt af Den Norsk Lutherske Kirke i Amerika.

Han fortalte om menighedsarbeidet her oppe. Der var i Canada Distrikt, som indbefatter provinserne Manitoba, Saskatchewan, Alberta, østre del af British Columbia, og vistnok lidt af vestre Ontario, før foreningen af de tre samfund Den

Norske Synode, Hauges Synode og Den Forenede Kirke, ca. 425 menigheder. Nu er der omtrent 300, idet saa mange menigheder fra de tidligere adskilte samfund nu er gaaet isammen. Men endnu er de fleste af menighederne meget smaa. Thi der er ialt indenfor vor kirke i Canada kun 12,000 medlemmer, indbefattet kvinder og børn. Det blir i gjennemsnit bare 40 i hver menighed. Der er i Saskatchewan 28 prestekald og i Alberta 18, ialt 50 prestekald. Det blir da i gjennemsnit 6 menigheder i hvert prestekald, somme naturligvis mange flere, da somme kald har færre end 6 menigheder, et par endog bare en menighed, nemlig i Edmonton og i Camrose. Af disse 50 prestekald er 5 vakante, somme endog i længere tid, hvilket er til stor skade for arbeidet i de nyere kald. Mange kald er endnu missionskald, saa presten faar hele sin løn eller en del deraf af indremissionskassen. Formanden udtalte det haab, at disse kald vilde anstrenge sig til at bli selvhjulpne, saa man kunde bruge de penge, som nu gaar til hel eller delvis presteløn i disse kald, til at sende missionsprester ud i endnu nyere strøg, hvor det saart trængtes.

Jeg havde den eftermiddag plads oppe paa talerstolen, eller kanske rettere skulde jeg i disse korrespondanser ha kaldt den talerplatformen. Thi der er rum for flere at sidde deroppe. Og det behageligt og luftigt sted var det deroppe i skyggen under taget disse varme dage. Jeg blev deroppe præsenteret for Mr. P. B. Anderson, som skulde tale efter formand Akre, og fortælle om "My Father the Pioneer Minister" — Min far, pioneerpresten. Mr. Anderson er nemlig søn til pioneerpresten Bersvend Anderson, den første norske prest her ude, som blev kaldt til prest i Bardo menighed allerede aaret efter setlementet var startet. Skjønt past. Anderson allerede den gang var 70 aar, betjente han dog menigheden i 14 aar, til 1908. Han levede dog endnu i 10 aar, trods de strabadser han som pioneerprest havde gjennemgaaet, og døde først i 1918, 94 aar gammel.

Dr. J. A. Aasgaard,
Form. Den Norsk Lutherske Kirke i Amerika.

Mens vi sad deroppe og hørte paa musikken mellem talerne, viste Mr.

Anderson mig sin fars første kaldsbrev, som han havde med sig. Jeg fik lov til at kopiere og gjengive det i "Skandinaven". Jeg gjengiver det ordret efter originalen. Man vil lægge mærke til, at han som skrev det, ikke vidste hvorledes Red River og Sheyenne River skulde staves, som ikke forringer dets interesse — det fortæller, at han var nykommer og pioneer. Jeg vil ogsaa bemærke, at Bersvend Andersen, som var fra Tromsø amt i Norge, var der lægprædikant, fortsatte ogsaa dermed efter at han kom til Amerika, og var altsaa ikke "prestelærd" eller ordinert til prest, da han fik nedenstaaende kald. Han undslog sig ogsaa derfor at modta det; men da der var prestenød, modtog han det foreløbig paa menighedernes indstændige begjæring.

Den 24 Mai 1878.

Kaldelse til
Berven Andersen.

Da vi, Hemnæs og Froens Menigheder, beliggende ved Rid- og Shayenne River, Dakota Territori, er tilfredsstillede, formedelst det vidnesbyrd, vi have hørt af og om dig, og da vi have den Forhaabning formedelst din forrige Vandel og dit Arbeide, at din Tjeneste i Evangelium vil blive os til Velsignelse, saa begjære og kalde vi dig til at paatage dig Hyrdeembedet som Præst og Sjælesørger for ovennævnte Menigheder; lovende at sørge for Dit timelige Underhold, saaledes som Herren vil give os Naade og Evne dertil.

Paa Menighederner
Vegne
Benjamin. M: Johanesen
Niels. Arent. Sen
Hans Paulsen
Niels Nielsen

Det er et overmaade interessant billede fra vor pioneer- og menighedshistorie, et dokument af stor værdi. Læg mærke til, at hverken hus eller fast løn i penge er sat i kaldsbrevet, men lønnen er lovet paa en maade, som ikke kan andet end gjøre en varm om hjerterødderne.

Som før nævnt, er festlighederne her næsten som en kopi af Hundredeaarsfesten i Tvillingbyerne ifjor, omend i meget mindre stil. En væsentlig forskjel er her dog, som gjør det saa meget lettere at følge med her — her er ingen parallelle programmer paa forskjellige steder samtidig. Men her er tre programmer — tre sessioner — daglig, formiddag, eftermiddag

og aften. Der var derfor ogsaa søndag aften program med musik og sang af musikkorps og kor, og af forsamlingen, skriftlæsning og bøn af en, som paa programmet er tituleret ven, Archdeacon Howcroft, og en tale af formand dr. J. A. Aasgaard. Alt formodentlig paa engelsk.

Jeg var dog ikke der om aftenen. Man maa ogsaa bruge en del af tiden til at tale med baade andre tilreisende og med herboende folk. Og der blir liden tid til det, skal man overvære alle programmer fra sessionernes begyndelse til deres slut. Saa jeg gik ikke ud til fairgrunden søndag aften, men talte med folk fra mange kanter af landet, og resten af kvelden og meget af natten sad jeg paa mit værelse og færdigskrev brevet fra lørdag og begyndte paa dette. Om dagen er der ikke tid til det.

Formand i program-komiteen.

Fjerde Brev.

Mandag — Nordmændenes Dag.

Camrose, Alberta, Canada, 5te juli 1926. — Idag, Mandag, var vel af programkomiteen nærmest tænkt som Nationernes dag ved de fire dages festligheder her i Camrose, den dag de to landes, Norges og Canadas, samt de fire vestre canadiske provinsers officielle repræsentanter skulde frembringe sine landes og sine provinsers hilsener til festen. Derfor var hele eftermiddagssessionen viet dem. Men da de taler, som ledsagede disse hilsener, ligesom talerne ved en banket, som

gaves om kvelden af byens borgerskab, for en stor del — en meget stor del — bestod af lovord over normændene og deres indsatser i historien som kulturbærere, som opdagere og rydningsmænd, selvfølgelig særlig med henblik paa Canada; og da desforuden hele baade formiddagen og aftenens program var om normændene hjemme og ude, i Norge og i Canada, maa Mandagen nærmest betegnes som **normændenes dag** ved festlighederne i Camrose.

Formiddagens program skulde været aabnet med en tale eller foredrag over "Det norske folks historie" — et overmaade stort emne — af Gisle Bothne, professor i norsk ved Minnesota statsuniversitet, og formand for Hundredeaarsfestlighederne i Tvillingbyerne ifjor. Men prof. Bothne hadde maattet telegrafere afbud, og havde foreslaaet i sit sted J. A. Holvik, professor i norsk ved Concordia College, Moorhead, Minn., sekretær for Hundredeaarsfesten ifjor og sekretær for Bygdelagenes sammenslutning i Sambandsstaterne. Han er her oppe og fremviser i Elk's Hallen nede i byen om eftermiddagene og kveldene nu under festlighederne, den store film fra Hundredeaarsfesten, og sammen med den en film tat paa "Stavangerfjord"s nordkapstur ifjor sommer.

Generalkonsul L. C. M. Aubert,
Æerespræsident Normands-Forbundet i Canada.

I prof. Holvik hadde prof. Bothne en værdig stedfortræder, eller substitut, som det ogsaa kaldes med et fremmedord. Efter at være blevet præsenteret for forsamlingen som saadan af lederen for formiddagens program, begyndte professoren sin tale med at sige, at et substitut — ja, det er vist noget stort det. Ialfald trodde en sogning i en af vore smaabyer nede i staterne det. Han var paa menighedsmødet blit valgt til substitut til samfundets aarsmøde, ifald den valgte delegat skulde bli hindret fra at reise. Da han kom hjem var det blit sent, for menighedsmødet hadde varet længe udover kvælden, saa hans kone var gaaet tilsengs, og da han prøvet at fortælle hende den store nyhed, vendte hun ham bare ryggen og sov

videre. Længe laa han uden at faa sove. Tilslut kunde han ikke holde sig længere: "Du Kari", sa han, "du ved ikke hvem du ligger med du — du ligger med et substitut!"

Det var et savn, sa prof. Holvik i sit interessante foredrag, at kristendommen kom saa sent til Norge; men det blev ogsaa et gavn. Derved fik nemlig den germanske kultur tid til at udvikle sig i Norges fjorde og dale. Da nedskreves de livsvisdomme, som verdens kulturfolk læser i Edda-kvadene. De eneste, som ikke studerer og kjender dem, er vi norske. — I den tid var det, man delte landet i herreder og fylker og samledes til things, "for med lov skal land bygges", sa de gamle normænd. — Den saakaldte firehundredeaarsnatten i Norges historie var ikke saa mørk alligevel — tvertom, den hadde et stort lyspunkt — medens ellers rundt om i Europa alle almindelige folk var ufrie, var folket i Norge frit, de var odelsmænd, hver paa sin gaard.

Arne Kildal fra Oslo, Norge, generalsekretær for Nordmandsforbundet, fortalte om dette, ogsaa, at det søger at binde normænd hjemme og ude sammen. Han meddelte, at der iaar vil bli holdt basarer rundt om i Norge for at mindes normænd ude.

Endskjønt prof. Bothne selv var forhindret fra at være tilstede og delta i festlighederne, var dog hans datter Agnes her og sang mange vakre norske sange mellem talerne i løbet af dagen. Hun optraadte i vakker norsk nationaldragt. Her var ogsaa sang af flere andre, saaledes af Mr. og Mrs. Carter, lærer ved det norske akademi i Outlook, Sask. Her var pianomusik og violinmusik, fint norsk felespil af den udmærkede spillemand Olav Ormbrække fra Scoby, N. Dak. Camrose Band spilte; ogsaa Crooked Lake Band fra Bardo-settlementet nordenfor Camrose. Denne "band" bestaar af unge gutter, og "banden" var startet og opøvet for nogle aar siden af pastor Halvard Lie, som da var prest heroppe, men nu har et kald i Akely, Minn.

Konsul C. T. Kummen
Winnipeg, provinsformand
for Manitoba.

Past. Lie er her for at delta i fest-

lighederne, og var 3die taler paa formiddagens program. Da for den norske patriotiske forening i Sambandsstaterne, kaldt "For Fædrenearven", var hans tale her ogsaa selvfølgelig om han, ved siden af sin prestegjerning i Akely, ogsaa er sekretær fædrenearven. Han manet den store forsamling at holde paa arven fra fædrelandet og fædrene. Arven er saa stor, sagde han, at den ikke kansamles inden en liden ramme; den kan ikke maales med en materiel maalestok. Og efter at ha fortalt noget om, hvad en del af fædrenearven er, spurgte han: "Er det værdt at holde paa fædrenearven?' og sluttede sin begeistrede tale med: "Nordmændene i Canada staar idag paa skilleveien. Holder vi idag konfirmationsfest for fædrenearven i Canada, eller holder vi en begravelsesfest? Tiden vil vise det. Men det er sikkert, at det vil være til vort og det nye lands gavn, om vi holder paa "arven".

Den 4de taler paa formiddagens program var cand. oecon. Johannes Borge fra Bergen, Norge, af "Bergens Tidende"s redaktionsstab og Norges presseforenings udsending til festen. Han holdt et overmaade interessant og velskrevet foredrag om "maalstriden" i Norge. Men da dette foredrag senere blev trykt i "Skandinaven" i sin helhed, skal jeg ikke omtale det nærmere.

Paa eftermiddagens trykte program var opsat en lang række talere. Den første var the Honorable Chas. Stewart, som skulde overbringe den kanadiske regjerings hilsen. No. 2 var ganske naturlig repræsentanten for den provins, som Camrose er beliggende i, og det ingen ringere end provinsens førsteminister, the Hon. J. E. Brownlee Søsterprovinsen Saskatchewan var repræsenteret ved sin undervisningsminister, the Hon. S. J. Latta. Manitobas regjering havde ogsaa iaar, ligesom ifjor ved hundredeaarsfesten, sendt en islænder som sin officielle repræsentant, nemlig dr. Johnson fra Winnipeg. British Columbia var repræsenteret ved N. N. Westby, udgiver af bladet "Canada Skandinaven" i Vancouver. Og Norges konge og regjering var officielt repræsenteret ved L. C. Aubert fra Montreal, den norske generalkonsul i Canada. Endnu etpar talere var opført paa programmet, W. T. Lucas, parlamentsmedlem for Camrose-distriktet, og Hon. V. W. Smith, jernbane- og telefonminister.

Hon. J. E. Brownlee
Premier af Alberta.

At referere samtlige disse taler vil det her ikke være anledning til. Det vilde ta for meget plads, selv om referatet blev noksaa kortfattet.

Da jeg om eftermiddagen kom indenfor talernes hørevidde paa festgrunden, blev netop Albertas førsteminister præsenteret for forsamlingen af festlighedernes præsident Dr. Nordbye. Førsteministeren sa blandt andet, at endskjønt Albertas officielle historie kun gik tilbage til aaret 1905, gik den i virkeligheden tilbage mange hundrede aar, tilbage til de forskjellige lande i Europa, hvorfra Albertas befolkning stammet. Han talte i anerkjendende og rosende ordelag om de store og værdifulde bidrag, normændene havde ydet i provinsens udvikling, baade paa de materielle saavelsom paa de kulturelle og siciale omraader. Om provinsen sa han, at den havde flere endnu ikke udviklede resurser eller hjælpekilder, end nogen anden provins, eller endog noget andet land i verden. Idet han omtalte denne fest, som han kaldte enestaaende herude og betydningsfuld, sa han, at han trodde at dens deltagere vilde reise hjem end bedre normænd, end bedre Albertanere, end bedre canadiere, om det var mulig, end da de kom.

Den næste taler, Saskatchewans undervisningsminister, brugte i sin tale et billede, som jeg ogsaa har brugt ved flere anledningèr, og som de vilde havt overmaade godt af at ha hørt, de som tror, at man snarest mulig bør kaste overbord alt norsk, ja endog alt "som kan minde om Norge eller hentyde til det", for at bli gode og ægte amerikanere eller canadiere. Saskatchewans undervisningsminister fremholdt det helt modsatte af, hvad disse tror — man skulde ta meget med sig fra det gamle land til det nye, især naar man kom fra et land som Norge, med dets demokratiske styre og gamle høie kultur, og han brugte da billedet om træet, som lettest overflyttes ved, at man tar en stor klump jord med dets rødder.

Næste taler var ikke opført paa eftermiddagens trykte program — Mr. Gilbert fra Wilmar, Minnesota, hovedpræsident for det store broderskab "Sønner af Norge".

Dr. Johnson fortalte fra Manitobas og vestre Canadas tidlige historie, længe førend settlingen af disse store prærieprovinser begyndte, dengang Hudson Bay kompaniet raade grunden heroppe alene. Dette store kompani, fortalte han, hyret skippere og sjøfolk i Norge og paa Orknøerne, som jo er befolket fra Norge, til at seile sine store færingsbaade paa indsjøerne og de store floder heroppe, da det tidlig havde erfaret,

at de var de bedste folk de kunde faa til denne vigtige del af dets udstrakte virke. Derfor heder ogsaa en af kompaniets ældste og største og vigtigste stationer Norway House. . Den ligger ca. 250 mil nordenfor byen Winnipeg, ved nordre ende af den store indsjø af samme navn, noget østenfor hvor den store Saskatchewanfloden rinder ind i indsjøen, og lige der, hvor Nelsonfloden begynder, den som rinder fra Winnipegsjøen til Hudsonbugten, altsaa det allervigtigste knudepunkt for vandveiene i vestre Canada. Atter et interessant bevis paa sandheden af digterens ord, naar han skrev

"Den norske sjømand er
et gjennembarket folkefærd,
hvor fartøi flyde kan,
der er han første mand."

I sin tale gjentog generalkonsul Aubert paa engelsk det, han den første dag havde meddelt paa norsk, nemlig at den norske regjering havde bedt ham at repræsentere den ved dette møde, og at han havde en speciel hilsen fra Norges konge, som havde udtalt ønsket derom.

Aftenens program bød paa foredrag om "Norsk kunst", af kunstmaler Lars Haukanes, "Norske Bidrag til jordbruget" af Mr. T. A. Torgesøn, og "Norske folk i Canada" af den kjendte norsk-canadiske journalist Ingvar Olsen.

Jeg hørte kun det sidste af disse, og ikke begyndelsen af det heller. Thi fra klokken 7 om kvelden og udover et par timer var jeg gjæst ved en banket, som byens borgerklub gav for festens officielle gjæster. Ialt var der bænket rundt bordene henved 200, mest herrer, men ogsaa en del damer. Banketten gaves i den store sal i provinsens Normal skole, som staar ganske nær "fairgrunden". Det var en vakker banketsal, høi og luftig, paa bygningens 3die etage, med sceneforhøining paa den ene side, hvor orkesteret havde plads. Nær salen er skolens prægtige kjøkken, hvor der i skoletiden undervises i de kulinariske videnskaber, formodentlig baade theoretisk og, særlig, praktik. Jeg var indom der, da banketten var slut, og det er det bedst udstyrte kjøkken, jeg har seet.

Det var en stilig banket. Byens borgermester var kjøgemester. Men endskjønt hverken provinsen Alberta eller byen Camrose er "tør", var der ved banketten ingen stærke drikke.

Skaalerne blev drukket i det gode og velsmagende vand fra byens vandværk.

Fra Canadas, eller kanske rettere fra vertskabets side, var der fire talere — Mr. Van Allen, sagfører i Calgary; Hon. Charles Brownlee, Albertas førsteminister; professor Corbett fra provinsen Saskatchewans universitet i Saskatoon, og Mr. Corneille, sagfører i Camrose. Svartalen holdtes paa en værdig og glimrende maade af Dr. J. A. Aasgaard, fællesformand for Den Norsk Lutherske Kirke i Amerika.

O. B. Olson,
Form. inkvarterings-kom.

Jeg har lagt mærke til, siden jeg kom til Canada, at man heroppe har den samme vane — eller uvane — som vi har nede i Sambandsstaterne, at tale i Superlativer. Jeg kunde fristes til at følge skikken og sige, at de fire canadiere—formand Aasgaard ved vi nede i Staterne, er meget veltalende — er de bedste talere, jeg har hørt ved nogen af alle de banketter jeg har deltat i i øst og i vest, i syd og i nord, i den gamle og i den nye verden. Men det skal jeg ikke. Kun vil jeg sige, at alle fire var meget veltalende, og saa forfriskende originale. Dette sidste kanske fordi de delvis talte over et emne, de ikke til daglig er vant at holde taler over, nemlig normændene.

Naturligvis talte de ogsaa om Canada. Da en af talerne, efterat ha nævnt den store nabo i syd og forholdet til den, sa, at vor, Canadas — fremtid er indenfor det store britiske rige, vakte det stormende bifald. Og banketten sluttet — selvfølgelig kunde jeg næsten sige — med kongesangen "God save our gracious King".

Og de talte og fortalte om søsterprovinserne Alberta og Saskatchewan. Selvfølgelig. Første taler sa saaledes, at alting var finere og bedre herude i vestre Canada end ellers i verden, undtagen kanske damerne, som muligens ikke kunde maale sig med dem i Norge.

En taler sa, at han nylig havde været 400 mil nordenfor Camrose, og at der var det ligesaa godt farmland som her og

M. Lind,
Form. festens finans-kom.

allerede en hel del fine dyrkede farme. Men det var ikke det yderste nord af Albertas farmland. Endnu langt nordover, endog to-tre hundrede mil nordenfor der, er der udmærket fint og godt farmland, med grøderigt og behageligt klima, som ligger og venter paa settlere. Men der er ikke bare farmland, som ligger og venter i Alberta, sa han. Her er meget andet, som venter. I Albertas skjød ligger 14 procent af alt kul i Verden.

Canada er den sovende skjønhed, sa en anden taler, som ligger og venter — — —. Amerika var det lovede land — "the land of promise" — for Europas folk før verdenskrigen, nu er det blit en "Edens have" — de er stængt ude derfra. Amerika var det "lovede land" i det 19de aarhundrede, nu i det 20de aarhundrede er det Canada.

Jeg ser, sa en taler, at Uncle Sam har reduceret eders — Norges — kvota af immigranter til 6000 aarlig; jeg haaber vi kan forhøie den norske indvandring til Canada til 100,000 aarlig.

Men det vakreste, som blev sagt om os normænd under banketten og ved hele festen, kanske det vakreste som nogensinde er blit sagt om os paa denne side storhavet, var disse ord: Dere kommer ikke til os som fremmede, dere kommer bare hjem — "You are not coming to us as strangers, you are just coming home!"

Femte Brev.

Tirsdag—Forbundsdagen.

Tirsdagen, den sidste af de fire festdage i Camrose, var idet trykte program med rette kaldet Forbundsdagen. Hele festen gjaldt norsk samlig i Canada; men eftermiddagsmødet tirsdag var viet det, som var stævnets endelig maal, nemlig vedtagelsen af Konstitution for "Nordmandsforbundet i Canada" og valg af permanent styre for det.

Det vil her passe at citere det opraab fra forbundets midlertidige formand, Hr. Generalkonsul Aubert, som er trykt fremst i programmet og som jeg hentydet til i rapporten fra lørdagsmødet:

"Som nævnt i det opraab som ifjor blev udstedt af vor indbyderkomite er tanken om en sammenslutning af norske i Canada sprunget frem af en trang blandt normænd til at komme sammen og til at nærme sig hverandre. Vi er kommet fra samme gamle stamme. Vi er omplantet i ny jord, men vi har bevaret minderne om det som var, og vi har bevaret mere end det: Vor livskraft, vor tænkemaade, vort livssyn er fremdeles norsk. Det som vi har faaet ind med morsmelken og under vor opvext, det er grundlaget for enhvers individuelle livssyn, hans racemærke, hans "breeding" for at bruge et godt engelsk ord. Vi har ingen grund til at slaa vrag paa vor races særegenskaber. De har gjort os til et arbeidsomt, nøisomt og haardført folk, og netop de samme egenskaber er kommet det nye land tilgode, hvor vi nu har slaaet os ned. Vi har saa langt tilbage vi kan huske i fremste række levet som fangstfolk, skogsfolk, jordbrugere, fiskere, rydningsmænd, altid med øiet og øret rettet mod jorden, skogen eller havet, snart i kamp mod, men som oftest i ubevidst eller bevidst kjærlighed til naturen og dens kræfter. Vor store literatur bærer bud derom.—Naar vi nu samles, la os glemme alt smaatteri og forene os om det ene søge at gjøre livet lysere og lettere for hverandre. Det kommer mindre an paa hvilken lovparagrafer, som blir det bestemmende. Saa blir vi nok enige om resten. Men vi bør huske paa en ting: Vi maa bygge paa fast grund, og jo flere normænd over hele verden vi kommer i samhørighed med, jo stærkere og rigere blir hver enkelt af os.

Vi ønsker hverandre velmødt til dette stævne, som skal endelig fastslaa vort forbunds love og vælge dets styre. Maa vi glemme de smaa ting som kan skille og isteden holde os til de store ting som forener. Saa vil vi i fremtiden med tilfredshed kunne se tilbage paa et godt værk, som vi alle har været med paa at fuldføre."

Formiddagsdagens program begynte med velkomsttaler af festlighedernes præsident, Dr. Nordbye, og af "Nordmands-Forbundet i Canada's midlertidige vicepræsident for Alberta, Prof. Solheim, samt svartale af forbundets midlertidige præsident, Generalkonsul Aubert.

Ingvar Olsen,
Affilieret med Nordm.-Forb. og "Skandinaven"s repræsentant i Canada.

Derefter skulde der ifølge det trykte program være en række korte taler af de andre midlertidige provinsielle vicepræsidenter og af repræsentanter for forskjellige lag og organisationer i og udenfor Canada. Mange af disse taler blev dog sløifet, formodentlig af mangel paa tid. Nogle af dem, som skulde ha talt, var hindret fra at overvære festlighederne, og havde derfor sendt skriftlige eller telegrafiske hilsener. Der blev saaledes oplæst skriftlig hilsen fra vicepræsidenten for Ontario, konsul Antonissen, samt telegrafisk hilsen fra professor O. B. Grimley, den tidligere bestyrer for Outlook College i Saskatchewan, nu i det kanadiske kolonisationsdepartements tjeneste med kontor i St. Paul, Minn. Der blev ogsaa oplæst telegram fra "Winnipeg Tourist and Convention Bureau" med indbydelse til at holde næste møde af "Nordmands-Forbundet i Canada" der; og Dr. Johnson, Manitobas officielle repræsentant, overbragte mundtlig en lignende indbydelse fra "His Worship", Winnipegs borgermester.

Hr. Generalsekretær Arne Kildal bragte hilsen fra Nordmands-Forbundets styre i Oslo, samt oplæste et netop modtat telegram fra dets formand, Stortingsmand Hambro, og et andet fra dets viceformand, Mr. Morgenstjerne, som ifjor var tilstede ved mødet i Outlook, Sask., hvor den midlertidige organisation af "Nordmands-Forbundet i Canada" blev foretat og midlertidiget styre valgt.

Som korrespondent ved stævnet for det største norske blad i Amerika var jeg anmodet om at tale for den norsk-amerikanske presse, og skal jeg her tillade mig at gjenta noget af hvad jeg sa:

"Det er et overmaade ærefuldt hverv jeg har faaet ved denne store og betydningsfulde fest, naar jeg er blit bedt om at repræsentere den norsk-amerikanske presse og overbringe en hilsen fra den. Vor norsk-amerikanske presse har udført et storværk blandt os nordmænd i Sambandsstaterne i disse 79

aar, siden det første norske blad begyndte at komme i 1847 i Muskegosettlementet i Wisconsin. Den har som ingen anden institution iblandt os—Kirken kanske undtat—nedigjennem aarene hjulpet os til at opnaa den stilling, anerkjendelse og magt, vi nu har i staterne og i landet, økonomisk og socialt, kulturelt og politisk. Den har, fra dens tidligste dage, hjulpet os til en følelse af velvære i det nye land, hjulpet os at bli kjendt med landet og dets institutioner og til at føle os hjemme. Denne følelse af velvære fik udtryk i amerikabrevene og øget indvandringen af vort folk og derved vor numeriske styrke og magt. Vor presse har lært os at forstaa, at vi ikke er fremmede og udlændinge i Amerika, men at landet vi bor i er vort fuldt saa meget som vore medborgeres af andre afstamninger, ja mere, fordi det var vort folk, som opdaget det, og at vi derfor bor paa vor odelsjord; endvidere, at vi lever under institutioner og love, som i sin oprindelse ogsaa stammer fra vore forfædre.—Vor presse har ogsaa lært os at kjende og forstaa vor egen dygtighed og værd, og det er for en stor del den at takke, at vi nu i 5 af staterne har guvernører af norsk byrd og æt, et antal som er meget større, ja fem gange større, end vor numeriske styrke, men udentvil meget mindre and vor dygtighed, kunde gjøre forandring paa. Den har lært os at forstaa, at den bedste normand er den bedste amerikaner, og det er en selvfølge, at uden vor presse havde vi ikke havt Hundreaarsfesten i Tvillingbyerne ifjor, hvor vi fik den mest smigrende anerkjendelse fra allerhøieste hold.

Siden den første norske avis i Amerika begyndte at udkomme har det været startet henved 600 norske blade af forskjellig slags. Mange af disse ophørte at udkomme efter en kortere eller længere tids udgivelse, og mange blev kjøbt af og gik ind i andre blade. Der udgives nu noget over et halvt hundrede norske blade og tidsskrifter i staterne. Somme af disse er organer for institutioner og foreninger, som f. eks. "Lutheraneren" for Den Norsk Lutherske Kirke i Amerika, og "Sønner af Norge" for det store broderskab af samme navn. Bladet "Reform" i Eau Claire, Wis., er afholdsfolkets blad. Mange af bladene er lokalaviser, de fleste nu for noksaa store strøg. Saaledes "Duluth Skandinav" for nordøstre Minnesota, "Normanden" i Grand Forks for N. Dakota, og Washington Posten" i Seattle for vestkysten, for bare at nævne nogla faa af dem nærmest Canadagrænsen. Den største lokalavis er "Minneapolis daglige Tidende", hvis ugeudgave, "Minneapolis Tidende", har

en stor udbredelse over hele nordvesten. Vore to største blade, "Decorah-Posten" og "Skandinaven", er ikke lokalaviser, men har sine læsere spredt over hele landet. Ja, "Skandinaven" er vel det videst udbredte blad i det norske sprog i verden, idet det ikke alene har sine abonnenter spredt over alle unionens stater og Canada-Dominionens provinser, og over Norge, men det har abonnenter i alle fem verdensdele. "Decorah-Posten", er upolitisk, eller, som dets daværende redaktør, Johs. B. Wist, skrev om det i "Norsk-Amerikanernes Festskrift 1914", "det er i det store og hele forblet sit grundlæggende princip tro, det nemlig ikke at være et politisk eller kirkelig partiorgan". Om "Skandinaven" skrev samme forfatter sammesteds: "Skandinaven" indtar i visse henseender en særstilling i vor norsk-amerikanske presse. Den har været det politiske blad par excellence, likesom den stedse har grebet kraftig ind paa det kirkelige omraade, og i det hele været en faktor, som man har regnet med i de forskjellige rørelser, som har været oppe blandt de norske i Amerika. Bladet har derved skapt sig en stærk position og øvet stor indflydelse paa mange maader. Denne indflydelse strækker sig over en lang periode af norsk-amerikansk historie, da bladet er den ældste norske avis i Landet.—"Skandinaven"s historie er i dens store træk den heldige norske pioneers historie her ilandet. Ligesom bladet altid har bestræbet sig paa at være et organ for vore nybyggere og i det store og hele tat har forstaaet at træffe deres smag og tankegang i vigtige spørsmaal, saaledes har det væsentlig gjennemgaaet den samme kamp som de for at naa frem til at bli et stort og indflydelsesrigt blad."

"Skandinaven" har nu ivaar feiret sit 60 aarsjubilæum, ved hvilken anledning det modtog hundreder af takke—og lykønskningstelegrammer og skrivelser fra ledende normænd i alle dele af Amerika. i Canada, i Norge, og i andre lande. Bladet blev grundlagt af John Anderson, som "selv var en mand af folket og følte sig i pagt med sine indvandrede landmænd". Han var bondegut fra Voss, og det kan her være af interesse at nævne, at omtrent samtidlig med, at John Anderson startet "Skandinaven", som blev det største norske blad i Amerika, kanske i Verden, startet en anden vossegut i Chicago "The Chicago Daily News", som blev verdens største aftenavis i det engelske sprog.

Vore norsk-amerikanske blade har nu tilsammenlagt et

abonnentantal paa over en halv million, og naar jeg idag har den glæde og ære at bringe en hilsen fra denne forholdvis mægtige presse kan jeg forsikre dere om, at ligesom den hidtil har været nybyggerens stærkeste støtte og fædrenearvens vigtigste værn, vil den ogsaa bli det i fremtiden, og det ikke bare paa sydsiden af landegrænsen, men ogsaa paa nordsiden."

Ettermidagssessionen, altsaa selve forbundsmødet, blev holdt i provinsens normalskoles store festsal. Der blev følgende Konstitution for "Nordmandsforbundet i Canada" enstemmig vedtat:

Konstitutionen.

I.

Dette norske nationalforbunds navn skal være Nordmandsforbundet i Canada. (The League of Norsemen in Canada).

II.

Nordmandsforbundet i Canada skal paa frit grundlag samarbeide med Nordmandsforbundet, Oslo, Norge.

III.

Formaalet for Nordmandsforbundet i Canada skal være at vedligeholde forbindelsen og styrke samholdet mellem nordmænd i Canada og at samle mænd og kvinder af norsk æt i Canada til fælles arbeide for norsk kultur og norske interesser, saalangt dette er foreneligt med medlemmernes pligter som borgere og inbyggere af Canada.

IV.

1. Der skal være to slags medlemskab:
   a. Medlemskab med Nordmandsforbundets tidskrift.
   b. Medlemskab uden tidskrift.
2. Et medlem af Nordmandsforbundet i Canada er dermed ogsaa medlem af Nordmandsforbundet, Oslo, Norge.

a. Saafremt dette medlem ogsaa ønsker Nordmandsforbundets tidskrift er kontigenten $3.50 pr. aar.

b. For medlemmer uden tidskrif er kontigenten $2.00 pr. aar, hvoraf medgaar 50 cents til indmeldelse i Nordmandsforbundet, Oslo, Norge.

c. Medlemmer af samme husstand kan, saafremt et fuldt medlemskab tegnes med eller uden tidskrift, tegne

medlemskab for $1.00 pr. aar, af hvilket beløb 50 cents indbetales til Nordmandsforbundet, Oslo, Norge.

d. Medlemskab saavel med som uden tidskrift berettiger medlemmer til alle de fordele, som Nordmandsforbundet, Oslo, Norge, udstrækker til sine medlemmer.

V.

Til æresmedlemmer af Nordmandsforbundet i Canada kan en person udnævnes ved forbundets møder paa styrets anbefalling; hertil kræves to tredjedels flertal.

VI.

Kontigenten betales forskudesvis.

VII.

1. Styret besaar af følgende:—
Formand to aar, kan gjenvælges.
Viceformand, to aar, kan gjenvælges.
Direktion bestaaende af de til enhver tid valgte provinsformand.

a. Styret vælges paa forbundsmøder. Saadanne afholdes hvertandetaar, om ikke andet bestemmes paa sidste afholdte møde.

b. Generalsekretær og kasserer udnævnes eller ansættes af styret med almindelig stemmeflertal.

2. Styret fastsætter, hvorledes forbundets daglige arbeide skal drives.

3. Medlemmerne i hver provins vælger selv sine provinsformænd. (Tid og sted for saadant valg fastsættes af provinserne selv). Dette valg anmeldes til Nordmandsforbundet i Canadas styre.

4. Valg ved forbundsmøderne foregaar ved skriftlig stemmegivning, saafremt ikke anderledes bestemt af mødet.

5. I tilfælde af at nogen af forbundets styresmedlemmer udtræder i tiden mellem forbundsmøderne, er styret bemyndiget til midlertidig at opnævne suppleant, som skal fungere indtil næste møde finder sted.

VIII.

1. Styret udfærdiger instruxer for forbundets funktioner.

2. Forbundets kasserer skal gi garanti for et beløb bestemt af styret. Omkostningerne ved denne garanti skal betales af forbundet.

IX.

Lokale afdelinger kan organiseres i hvilkensomhelst by eller distrikt, som har ti eller flere medlemmer af forbundet.

X.

Paa forbundets møder skal opnævnes to revisorer, af hvilke en maa være en erfaren bogholder.

XI.

Forslag til forandringer i eller tillæg til denne konstitution maa indsendes til generalsekretæren i regestreret brev, mindst tre maaneder før aarsmødets afholdelse. General sekretæren skal offentliggjøre i den norske presse i Canada og tilsendt hvert forbundsmedlem en afskrift af saadanne forslag mindst to maaneder før aarsmødets afholdelse. Til forandringer i konstitutionen udkræves mindst to tredjedels stemmeflertal.

XII.

Stemmeberettiget paa aarsmøderne er de forbundsmedlemmer, som ikke staar tilrest med sin kontingent.

XIII.

Forslag til lokalafdelingers bilove maa indsendes til styret for Nordmandsforbundet i Canada til godkjendelse.

Annex til Grundloven.

a. Det grundlæggende møde, 1926, bemyndiger styret til at meddele saakalte grundlæggende medlemskab (Charter Membership) til de medlemmer af Nordmands-Forbundet i Canada, som maatte ha indsendt ansøgning derom inden oktober, 1926. Kontigenten for saadant medlemskab er $5.00 for det første aar.

b. Grundlæggende medlemmer erholder et for dem særskilt udfærdighed diploma.

Følgende styre for forbundet blev derefter valgt:—Formand, Dr. F. A. Nordbye, Camrose, Alta.; Viceformand, A. M. Wick, Outlook, Sask.; Provinsformand: for Alberta, Prof. A. H. Solheim, Camrose; for Saskatchewan, Mr. E., Sorteberg Govan; for Manitoba, Konsul C. T. Kummen, Winnipeg; for Ontario, Konsul J. Antonissen, Port Arthur. Valget for British Columbia udsattes, da der kun var to medlemmer tilstede fra den provins; men den midlertidige viceformand for provincen, Konsul Bjorke, Vancouver, til fungere som provins-

formand indtil videre.—Det kan her med det samme tilføies, at paa et senere afholdt styremøde blev Pastor O. H. Walby, Winnipeg, ansat som forbundets generalsekretær, og Mr. H. Westergaard, Macoun, Sask., som dets kasserer.

Generalkonsul Aubert blev enstemmig valgt til Nordmandsforbundet i Canadas ærespræsident. Da generalkonsulen havde takket for den ære, forbundet derved havde vist ham, indsatte han den nyvalgte formand for Nordmandsforbundet i Canada, Dr. Nrdbye, i embedet. Doktoren takket for tilliden, man havde bevist ham, og udtalte haabet om, at forbundet vilde voxe sig stort og stærkt, og lovet at gjøre, hvad han formaadde, for at dette kunde ske. Han fremholdt særlig nødvendigheden af et godt og intimt samarbeide mellem forbundet og bydelagene.

Forsamlingen gav sin enstemmige tilslutning til, at indbydelsen fra Winnipeg om at holde næste aarsmøde der skulde modtages. Dette blev ogsaa gjort i styremødet senere, og aarsmødet i 1928 vil derfor bli afholdt i Winnipeg i sidste halvdel af juli maaned, samtidig med Det Norske Sangerforbund i Amerikas sangerstevne der.

Paa aftenens program var der, ved siden af musik og sang, opført fire taler. Kun to af disse blev holdte; thi da Mr. Hommy, aftenens 2den taler, skulde begynde, truet det med regn, saa talerstolen flyttedes til grandstand, som der er tag over, og kun de, som havde plads der, fik høre ham. Alle andre søgte ly andensteds, somme i de mange madboder og i teltene; andre kjørte til byen, deriblandt "Skandinaven"s korrespondent; men da jeg i denne rapport har referert en hel del af den tale, jeg holdt om formiddagen, skal jeg her bare nævne, at om kvelden talte jeg nærmest over Bjørnsons "Norrønafolket, det vil fare, det vil føre kraft til andre", eller som er tydligere besunget af Vinje i hans digt til Fædrenes Minde:

"At Far min kunde gjera
det gilde han hev gjort,
og fram i Livet bera
so mykje gjævt og stort,
det var fraa Dag til annen

for meg so god ei Stødd:
Stor Arv det er for Mannen
av Godtfolk vera fødd.

Slik Kar var aldri funnen,
so langt som Soga veit.
Og Ordet flaug fraa Munnen
so godt, som Sverdet beit.
Du høyrde'n aldri mala
i Klynk um sine Kaar.
Den Guten kunde tala
med Skjemt um sine Saar.

Han Fransmann lærde fikta
og finna Riddar-Verd,
og Engelsmannen dikta
og hava Sjøen kjær.
Og fremst han stod i Lina,
og rett han stelte den.
Fraa Skotland til Messina
Han skapte Styresmenn."

Camrose College.

De fire festdage var til ende—fire herlige, stemningsfulde, inspirerende festdage.

Der var saa mange ting, som hjalp til at høine feststemningen. Der var saaledes alle fire dage varm sommersol og

høi himmel, men samtidig en frisk bris med vaiende flag. Og byen og stedet var velvalgt, med de vakre, frodige omgivelser og velstelte norske farme. Selve byen er pen og der er nok norske forretningsmænd og andre fastboende norske til at gi den et hjemligt præg. Som tidligere nævnt, hele byen var smykket med kanadiske og norske flag og faner og vaabenskjolde. Fra en høi flagstang indenfor det mest prominente hjørne ved byens fineste residensgade vaiet et stort norsk splitflag; thi i vaaningshuset indenfor residerer den norske vicekonsul i Alberta, Dr. F. A. Nordby, festens præsident, og nu nyvalgt formand for Nordmandsforbundet i Canada. Ved enden af samme gade, paa en bakke i byens sydkant, staar den store bygning, som huser Camrose College, det norske akademi i Alberta.

Og arrangementet var godt og fungeret godt, takket være de forskjellige komiteer. Særlig bør nævnes inkvarteringskomiteen, som saa vel havde sørget for, at de tusener tilreisende skulde faa husly; dens dygtige og venlige formand, Mr. O. B. Olson, var stadig at finde, ialfalf mellem sessionerne og om natten, paa kontoret nede i byen, hvis han da ikke var ude i sin automobil far at vise nogen nyankomne deres logi, men da stod det altid skrevet paa tavlen paa kontoret, hvis han ikke hadde en midlertidig stedfortræder der: "Tilbage om nogle minuter"—og man slap vente. Jeg tror ikke den mand sov meget de første tre nætter. At programkomiteen hadde faaet istand et righoldigt og afvexlende program vil læserne af disse rapporter forhaabentlig ha faaet forstaaelse af.

Og saa tilslut og ikke minst den frændskab og norskdom, som straalte ud fra de feststemte skarer, som var kommet til stævnet fra nær of fjern. Mest fjern; Thi afstandene er store heroppe, og vort folk bor spredt.

Men dette store og vellykkede stævne vil begynde at samle dem mere sammen paa saa mange maader — i større og stærkere norske settlementet og byer, i større og stærkere norske menighder, i større og stærke bygdelag, i større og stærkere samarbeide for norsk kultur og norske interesser— til at bli end bedre normænd, end bedre canadiere.

"Lat oss ikkje forfederne gløyma,
under alt, som me venda og snu,
for dei gav oss ein arv til aa gøyma,
den er større enn mange vil tru!"

Resolutioner.

V. E. Bowes, Esq., Acting Dist. Pas. Agent, C. P. R., Edmonton, Alberta.

Resolved that this convention of the LEAGUE OF NORSEMEN IN CANADA, held at Camrose July 3-6, 1926, express great appreciation for the excellent service rendered visitors to our convention by Mr. Jno. Douglass, your agent at Camrose, Alta.

Til Talere og bidragsydere.

Nordmands-Forbundet i Canada, samlet i Dominion-møde i Camrose, Alta., ønsker herved at udtrykke sin tak til alle talere, musik-organisationer, sangkor og andre, som har hjulpet til at underholde det store antal af besøgende fra de forskjellige provinser i Dominion og fra De Forenede Stater.

Hr. Pastor J. J. Aasgaard, D. D., formand for Den Norsk-Lutherske Kirke i Amerika.

Denne konference tillader sig herved at frembære sin tak for den villighed med hvilken De modtog indbydelsen at komme til vort Dominion-møde, og for den velvilje De derved har vist i det store arbeide at samle det norske folk i Canada i et stort forbund. Vi ønsker ogsaa at faa udtrykke de bedste ønsker om fremgang i Deres store og værdifulde arbeide blandt vort folk paa begge sider af den internationale grænselinje. Bring ogsaa godhedsfuldt vor hilsen til vore landsmænd i De Forenede Stater.

Til alle Bygdelag i Canada.

Nordmands-Forbundet i Canada Dominion-møde ønsker herved at faa udtrykke sin anerkjendelse og tak til alle bygdelag for deres udmærkede arbeide paa saa mange maader at hjælpe til at gjøre dette stevne det største, som nogensinde har været holdt blandt nordmænd i Canada.

Hr. Generalkonsul Ludv. Aubert, Montreal, P. Q.

Nordmands-Forbundet i Canada tillader sig herved at frembære for Dem, som vort fædrelands generalkonsul og som formand i den grundlæggende arbeidskomite for vort forbund, en hjertelig tak for det store arbeide, som De har nedlagt i det forløbne aar.

(Hr. Aubert anmodet om at faa dele takken med generalsekretæren, hr. pastor O. H. Walby.)

Nordmands-Forbundet, Oslo, Norge.

Nordmands-Forbundet i Canada tillader sig at takke for den ved deres repræsentant, hr. Arne Kildal, overrakte hilsen. En tak for den store hjælp og villighed til samarbeide, som det internationale forbund har bevist.

Den bedste tak vi kan bringe er vel løftet om at vi i en altid tættere kreds her i landet vil staa enige i at værne om vort fædrelands traditioner og folkets idealer.

Dr. F. A. Nordbye og komiteer for stevnet i Camrose.

Nordmands-Forbundet i Canadas Dominion-møde, afholdt i Camrose, Alta., 3die til 6te juli, og alle besøgende til samme ønsker herved at udtrykke sin hjertelige anerkjendelse af det store arbeide som De og Deres forskjellige komiteer har udført for at gjøre dette stevne til en sukcesfuld fest. Vi forstaar noget af de vanskeligheder, som har været overvundne og vi beundrer den dygtighed med hvilken festlighederne nu er bragt til en lykkelig afslutning. Vi forstaar dette saa meget bedre, naar vi tager i betragtning, at stevnet i sig selv ikke bare er det største nogensinde holdt blandt nordmænd i Canada, men ogsaa af en vidtrækkende betydning for vort folk.

Den Norske Presse.

Nordmands-Forbundet i Canada forsamlet til dominionmøde i Camrose, Alta, den 3die til 6te juli 1926, ønsker herved at udtrykke sin tak til den norske presse for den interesse denne har vist under dannelsen af dette vort forbund. Forbundet ønsker ogsaa at udtrykke sin anerkjendelse af de vakre festudgaver, som Vancouver Skandinav og Norrøna sendte ud i anledning af vort første og store Dominion-møde. Pressens hjælp i at gjøre festdagene til en gjennemgaaende sukces har været af uvurderlig betydning.

Ang. Immigrationen.

Da vi i de sidste tre aar har lagt mærke til en stærk forøgning i immigrationen fra Norge, og da vi har aarsag til at tro, at denne immigration vil voxe stærkt i de kommende aar, og da der synes at være en mangel paa ledelse ved anbringelsen af nykommere i Canada, og da dette Dominion-møde finder det ikke bare at være i adoptivlandets interesse men ogsaa for immigrationens bedste at strømmen af immigranter blir ledet til skandinaviske settlementer, finder vi at et organiseret arbeide bør gjøres for paa enhver maade at hjælpe disse nykommere indtil disse er istand til at ta vare paa sig selv.

Være det derfor besluttet, at dette Dominion-møde stærkt paalægger vort nye styre at dette uden ophold bringer disse sager til rette vedkommendes opmærksomhed, og at det gjør alt det kan for at forbedre stillingen.

Angaaende skandinaviske sprog og literatur ved The University of Saskatchewan.

Da et af Nordmands-Forbundet i Canadas formaal er at fremme interessen for de skandinaviske sprog og literatur,

Være det herved besluttet, at dette Dominion-møde autoriserer herrerne professor A. H. Solheim, professor K. Bergsagel og hr. A. M. Wick som en komite til at undersøge mulighederne for at ta de nødvendige skridt til at anbringe en professorstol i disse fag ved The University of Saskatchewan.

En takkeresolution besluttedes at sendes hr. O. Hofoss for den vakre festsang han havde forfattet for anledningen.

Domkirken i Trondhjem.

Vi foreslaar herved, at Nordmands-Forbundet i Canada paalægger bestyrelsen at gjøre sit bedste for at i den nærmeste fremtid sætte igang en landsindsamling blandt de norske i Canada for at støtte det fond som nu er indsamlet i Norge for domkirken i Trondhjems endelige restaurering. Ligeledes at bestyrelsen sætter sig i forbindelse med saa mange andre norske forsamlinger, kirker, bygdelag, foreninger eller loger i Canada som mulig for dette øiemed.

His worship the Mayor of Camrose and the Town Council.

Resolved that the League of Norsemen in Canada, assembled in convention at Camrose, Alta., July 3, 4, 5, and 6, 1926, expresses to you and your councilmen thanks and appreciation for the co-operation and the hospitality so freely rendered and which have enabled the committee in charge to make this celebration an outstanding success.

The Hon. J. E. Brownlee, Premier of the Province of Alberta, and the Government of Alberta.

Resolved that The League of Norsemen in Canada, assembled in convention at Camrose, Alberta, July 3—6, 1926, express to you and the Government of Alberta our appreciation for your kind participation in our first Dominion-meet, and a thanks to the Department of Agriculture for taking part in our agricultural exhibits thus assisting the committee in charge to make this celebration an outstanding success.

The Hon. John Bracken, Premier of the Province of Manitoba, and The Hon. F. Gardiner, Premier of the Province of Saskatchewan.

Be it resolved, that The League of Norsemen in Canada, in convention assembled at Camrose, Alta., July 3—6,. 1926, express to you our appreciation and thanks for the interest shown —sending a special representative carrying your greeting to our convention, thus assisting in making this celebration an outstanding success.

The Hon. J. Oliver, Premier of British Columbia.

Resolved, that this convention of The League of Norsemen in Canada, held at Camrose, Alta., July 3—6, 1926, express to you their appreciation of your kind greeting showing your interest in our league and the Norse element in the population of our great province.

The Camrose Canadian, Camrose, Alta.

Resolved, that the conveition of The League of Norsemen in Canada, held at Camrose July 3—6, 1926, express to you

their appreciation and thanks for your excellent assistance in the publicity, given our clebration, and thus helping the committee in making it an outstanding success.

J. Madill, Esq. Dist. Passenger Agent, C. N. R., Edmonton, Alta.

Resolved that the League of Norsemen in Canada in convention assembled at Camrose, Alta., July 3—6, 1926, express their appreciation for the excellent service rendered our delegates and visitors by Mr. R. D. Ireland, your agent at Camrose.

Halvugentlige Udgave

$3.25 pr. aar til Canada.

ENNE udkommer hver onsdag og fredag og indeholder et uddrag af ugens vigtigste nyheder ved siden af andet læsestof indbefattende de 15 staaende afdelinger (features) med et samlet antal af aldrig mindre end 24 sider pr. uge. Særlig vil man i dette blad finde nyhederne klart og greit fremstillet, og med det store spalterum som raades over er det mulig at give en mængde læsestof af variabelt indhold. Bladet er rigt illustreret.

Det bekjendte ugentlige bilag HUSBIBLIOTHEK, følger med denne udgave. Det kommer i et 8-sidigt kvartformat og indeholder et helt bibliothek af fortællinger, dels oversat, dels i originalsproget (norsk) af de bedst kjendte europæiske og amerikanske forfattere.

Norges og Danmarks nyheder, samt Nordboer i Amerika vies speciel opmærksomhed, ligesaa breve fra folket, og endelig den uovertrufne afdeling "Kvinden og Hjemmet".

I ordets største udstrækning er SKANDINAVEN et rent blad, som trygt kan overlades til hvem som helst at læse. Bladet er lige anseet af høi og lav og har indlagt sig store fortjenester for sin holdning i sociale og politiske anliggender, derom vidner det store antal rosende udtalelser, som stadig indløber.

Skandinavens Søndagsudgave

Koster kun $1.50 pr. aar. Den udkommer hver søndag morgen med 12 sider, og ansees for at være den interessanteste en-gang-i-ugen-journal man kan finde. I denne findes interessante afhandlinger om mennesker og steder fra alle lande, hvorved bladet blir af virkelig historisk-literær værdi. Illustreret.

Lad os faa sende Dem Prøvenumre

Skandinaven er en velkommen gjæst i henved 50,000 hjem og læses af mindst fire gange det antal personer.

Slut Dem til den store SKANDINAVEN familie.

Muligens har De aldrig seet eller læst SKANDINAVEN. Eller kanske det er længe siden De saa bladet.

I ethvert tilfælde, skriv efter prøvenummer og læs det nøie. Gjør sammenligninger. Læg mærke til den greie maade hvorpaa nyhederne er givet.

Forestil Dem bladet som De vilde en ny ven. Døm det efter fortjeneste. Vi bøier os for Deres dom. Vi tror De vil læse det stadig, hvis De dømmer efter hvad det er værdt.

Husk ogsaa paa, at under arbeidet med at gjøre bladet til hvad det er idag, (og nye ting lægges stadig til), spiller omkostningerne en mindre rolle. De forskjellige afdelinger er skrevet af mænd og kvinder med øvelse og erfaring i de forskjellige ting, og enhver artikel er nøie undersøgt før den bruges.

De vil ikke tabe paa at abonnere paa SKANDINAVEN og læse den. Dens nyheder, telegrafisk meddelt, illustrationer, religiøst læsestof, nyheder fra vore kirkesamfund, artikler om hjemmet og farmen, løbende fortællinger, Norges-breve, breve fra folket rundt om i staterne og mange andre ting vil give Dem i fuldt maal vederlag for hvad De har betalt.

Der er over 200,000 nordmænd og dansker, som er kommet til det resultat, at bladet er næsten lige nødvendig for Dem som det daglige brød.